

KHRI õppevahend

7.4 Puhastusteenused siseruumides

KHRI õppevahend

Moodul 1: sissejuhatus

Moodul 4: vajaduste
hindamine

Moodul 2: KHRI
strateegilised küljed

Moodul 5: ringhanked

Moodul 3: KHRI
õiguslikud küljed

Moodul 6: turu
kaasamine

Moodul 7: menetlemine
(puhastusteenused siseruumides)

Keskkonnamõjud

Puhastusvahendite/-teenuste olelusring

- **Toorme ammutamine ja töötlemine** > taastumatud loodusvarad, CO₂ heide, reostus
- **Tootmine** > reostus
- **Turustamine** > CO₂ heide
- **Kasutamine** > CO₂ heide, veekasutus, tervisemõju
- **Käitlemine** > reostus, jäätmed

Keskkonnamõjud

Keskkonnamõju mõjutavad valikud

- Puhastusvahendite koostis ja toorme kasutamine
- Energia ja vee tarbimine kasutusetapis
- Heitvee ärajuhtimine
- Jäätmete teke

Kohaldamisala

Mida ELi KHRi kriteeriumid hõlmavad?

- Regulaarne professionaalne siseruumide **puhastusteenus**
- **Klaaspindade puhastamine**, milleni pääseb eriseadmete abita
- **Puhastusvahendid/-tarvikud**

Vajaduste hindamine

Tegelike puhastusvajaduste määratlemine

Kolm põhiküsimust

- Mis konkreetseid ruume on vaja puhastada?
- Kas nende ruumide puhastamisvajadused ja -sagedused on erinevad?
- Mis tasemel puhastuskvaliteet on nõutav nendes ruumides?

Lepingu täitmise klauslid

Keskkonnajuhtimist ja töötajate koolitamist võib nõuda ja arendada ka puhastusteenuse kestel.

Täpsem teave: [KHRI kriteeriumid](#)

Näide: puhastusteenuse lepingu sõlmimine kvaliteedinõuete täitmise põhjal (CSCU, Hispaania) – üleminek ajaliselt koristamiselt kvaliteedile

Lisateave: moodul 4: vajaduste hindamine

Ülevaade

ELi KHRI lähenemisviis puhastusteenustele siseruumides

- Nõudke teenuseosutajalt põhipädevusi ning peamiste keskkonnajuhtimise meetmete ja tavade rakendamist.
- Nõudke teenuseosutaja töötajate asjakohast ja sagedat koolitamist.
- Nõudke vähendatud keskkonnamõjuga puhastusvahendite kasutamist.
- Soosige kontsentreeritud puhastusvahendite hankimist.
- Nõudke vähendatud keskkonnamõjuga puhastustarvikute (sh mikrokiudtoodete) kasutamist.
- Nõudke energiatõhusate elektriliste puhastusseadmete (sh tolmuimejate) kasutamist.
- Nõudke vähendatud keskkonnamõjuga tarbekaupade tarnimist.

ELi KHRI kriteeriumid

Puhastusteenused siseruumides (2018)

Näited

- **Valikukriteeriumid (SC)** – pädevuse ja kogemuste tõestamine siseruumide keskkonnavalaselt teadlike puhastusteenuste osutamisel.
- **Tehnilised kirjeldused (TS)** – ülesannete täitmiseks kasutatavad puhastusvahendid peavad vastama kõvade pindade puhastamise vahenditele ELi ökomärgise andmise kriteeriumidel kriteeriumidele 1 ja 4.
- **Hankelepingu sõlmimise kriteeriumid (AC)** – punkte antakse proportsionaalselt selle keskkonnajuhtimissüsteemi kvaliteedi alusel, mida pakkujad lubavad lepingu täitmisel kasutada.
- **Lepingu täitmise klauslid (CPC)** – puhastamisega tegelevatel töötajatel peab olema juurdepääs asjakohastele doseerimis- ja lahjendamisseadmetele.

Vt kõik kriteeriumid:

- [ELi KHRI kriteeriumid siseruumide puhastusteenustele](#)

Kontroll

Puhastamise KHRi kriteeriumidele vastavuse kontroll

Mida küsida?

- Katsearuanded/seireandmed
- Ökomärgised / kolmanda isiku sertifikaat
- Nõuetele vastavust tõendavad dokumendid
- Kehtestatud süsteemide kirjeldus
- Ohutuskaardid/kasutusjuhendid
- Varasemate kogemuste kirjeldused ja viited

Millal?

- KHRi kriteeriumidele vastavust tuleb hinnata nii pakkumuste hindamise kui ka lepingu täitmise etapis.

Vt täielik kontrollijuhend:

- [ELi KHRi kriteeriumid siseruumide puhastusteenustele](#)

Kontroll

Kriteeriumide näited

TS1.1 Ökomärgisega puhastusvahendite kasutamine

Põhikriteerium: lepingu täitmiseks kasutatavad järgmist liiki puhastusvahendid (*puhastusvahendite loetelu koostab hankija*) peavad vastama kõvade pindade puhastamise vahenditele ELi ökomärgise andmise kriteeriumidele 1 (mürgine toime veeorganismidele) ja 4 (keelatud ja piiratud kasutusega ained).

Kontroll: pakkuja peab esitama loetelu lepingu täitmisel kasutatavatest puhastusvahenditest ja dokumendid, mis tõendavad nende nõuetekohasust.

Kõvade pindade puhastamise vahendeid, millele on antud ELi ökomärgis, käsitatakse nõuetele vastavatena.

Kontroll

Kriteeriumide näited

AC3 Keskkonnajuhtimissüsteemid

Punkte antakse proportsionaalselt selle keskkonnajuhtimissüsteemi kvaliteedi alusel, mida pakkujad lubavad lepingu täitmisel kasutada.

(Hinnatavate keskkonnajuhtimissüsteemide meetmete loetelu on esitatud [ELi KHRi kriteeriumides siseruumide puhastusteenustele](#).)

Kontroll: pakkuja peab esitama kirjelduse meetmetest, mis kehtestatakse keskkonnajuhtimissüsteemi nõuete täitmiseks.

Keskkonnajuhtimissüsteeme, mis on serditud ISO 14001 kohaselt, käsitatakse punktides a–d esitatud nõuetele vastavatena.

EMASi kohaselt registreeritud keskkonnajuhtimissüsteeme käsitatakse kõigile kriteeriumides esitatud nõuetele vastavatena.

Puhastustooted ja –teenused – 42 näidiskriteeriumi

Eesti riigihangete registris olevad näidiskriteeriumite
valdkonnad

- Aknapuhastusvahendid
- Sanitaarpuhastusvahendid
- Universaalpuhastusvahendid
- Nõudepesumasina pesu- ja loputusvahendid
- Pesupesemisvahendite ja eeltöötluks ettenähtud plekieemaldajad pesumasinate jaoks
- Käsinõudepesuvahendid

Puhastustooted ja -teenused

Eesti riigihangete registris olevad näidiskriteeriumid

- Väga ohtlike ainete puudumine
- Nõuded koostisainete sisaldusele lõpptootes
- Koostisainete nõuded biotsiididele ja fosforile
- Toote kriitilise lahjendusmäär
- Toode ei sisalda fosfaate
- Doseerimisjuhised
- Pakendis ringlusesse võetud kiu osakaal
- Väga ohtlike ainete sisaldus lõpptootes massis
- Nõuded esmase pakendi massi/kasulikkuse suhtele

Turul kättesaadavus

Säästvate puhastusteenuste ja -vahendite kontroll

Puhastusteenuste KHRI kriteeriume saab kontrollida järgmiste ELi ökomärgiste alusel:

- puhastusteenused siseruumides (uus);
- kõvade pindade puhastusvahendid (antud 3901);
- tekstiiltooted (antud 2625);
- mahapestavad kosmeetikatooted (antud 2205).

Usutavus loeb!

- Puhastamise ökomärgiseid on ka teisi, kuid need on erineva kvaliteediga – hankijad peaksid valima I tüüpi ökomärgise (**kolmanda isiku kontrollitud, antakse olelusringi kulude alusel**).

Lisateavet ökomärgiste kohta leiate moodulist 3 (õigus).

Lisateavet toodete ja teenuste kohta, millele on antud ELi ökomärgis, leiate [ELi ökomärgise tootekataloogist](#).

Ökomärgiste kasutamine KHRi korral

Lisakriteeriumide lülitamine hankesse

I tüüpi ökomärgiseid saab peale kontrollimise kasutada lisakriteeriumide allikana.

Mõnda ökomärgise kriteeriumit – **kuid mitte kõiki** – saab hankes kasutada.

Näiteks siseruumide puhastusteenuse ELi ökomärgise

- ✓ *kriteerium O8*: taotleja peab nimetama teenindusjuhi ja kehtestama puhastamiskvaliteedi jälgimise, hindamise ja parendamise korra;
- ✗ *kriteerium M6*: taotleja tagab töötajatele vahendid **taotleja ruumides** tekitatud tahkete jäätmete sorteerimiseks asjakohastesse jäätmevoo kategooriatesse.

Siseruumides puhastusteenustele ELi ökomärgise andmise kriteeriumid leiab [komisjoni otsusest 2018/680/EL](#).

KHRI toetavad õigusaktid

REACH-määrus (EÜ) nr 1907/2009

REACHi kohaselt on ettevõtted (avaliku sektori asutuste asemel) kohustatud selgitama välja ja haldama kemikaalidest tulenevaid riske ning esitama kasutajatele ohutusteavet.

Kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised või püsivad, bioakumuleeruvad ja toksilised ained võidakse liigitada **väga ohtlikeks aineteks** ja lisada **REACHi kandidaatainete loetelusse**.

Ettevõtjad on õiguslikult kohustatud teatama tarbijate taotlusel väga ohtlike ainete sisalduse, mis ületab 0,1%.

Lisateave:

- [väga ohtliku aine kandidaatainete REACHi loetelu](#)

Olelusringi kulude arvestamine

Olelusringi kulude arvestamine siseruumide puhastusteenuste korral

Olelusringi kulude arvestamine – toote, ehitustöö või teenuse kasutusea jooksul tekkinud kõigi kulude arvesse võtmine

Töötajate palgad moodustavad suurima osa puhastusteenuste maksumusest, seega

1. keskkonnahoidlike toodete maksumus moodustab kogumaksumusest ebaolulise osa;
2. keskkonnahoidlikud puhastustavad võivad vähendada puhastamisaega ja suurendada tasuvust.

Olelusringi kulude arvestamise näide: mikrokiudtekstiil

- Kallim toode suurendab kulusid umbes 1%
 - Toote suurem tõhusus lühendab töötajate tööaega umbes 10%
- = olelusringi kulud vähenevad kokku 9%**

Lisateavet puhastusteenuste olelusringi kulude arvestamise kohta leiate [tehnilisest taustaruandest](#).

Lisasuunised

Puhastusteenuse lepingu sõlmimine kvaliteedinõuete täitmise põhjal (CSCU, Hispaania)

Keskkonahoidlike kriteeriumide lisamine puhastusteenuste lepingusse (Riiklik Keskkonnakaitse, Rumeenia)

Puhastusvahendite keskkonahoidlik hange (Gent, Belgia)

KHRI tugiteenus

KHRI teemal abi saamiseks võtke ühendust ELi tasuta

tugiteenusega

Euroopa Komisjoni jaoks töötas vahendipaketi välja ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonناسäästvuse teenistuses

Mooduli autor: ICLEI – kohalikud omavalitsused keskkonناسäästvuse teenistuses

Omanik, toimetaja: Euroopa Komisjon, keskkonna peadirektooraat, 2019

Fotod: Pixabay.com, Creative Commonsi CCO litsentsi alusel

Vastutuse välistamine: käesolev vahendipakett on komisjoni talituste suunav dokument ja seda ei saa kuidagi sellele institutsioonile siduvaks pidada. Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas dokumendis oleva teabe võimaliku kasutamise eest.